

SIULAI 2019



**FAKAHINO HINO KI HE KAU
MA'U 'API FEKAU 'AKI MO E
EQCOVER**

'I HE TOHI FAKAHINOHINO KO ENI

Ko e hā 'a e EQCover?	4
Ko e hā e me'a 'oku malu' i he EQCover?	6
Ko e hā e me'a 'oku 'ikai malu' i he EQCover?	8
Ko e hā 'a e lahi 'o e malu' i EQCover?	10
Fakahoko 'o ha 'eke totongi huhu' i EQC	15
Ko hono totongi atu 'o ha 'eke totongi huhu' i EQC	15
Fakangatangata mo hono kaniseli 'o ha malu' i EQCover	16
Ko ho'o malu' i fakaetāutahá	17
Ko e me'a 'e faka'aonga' i ki ai 'a e fakamatala te mau tānakí	18
Ki ha to e fakamatala lahi ange	20

Ko e fakahinohino eni 'i he lea angamaheni fekau'aki mo e malu'i ki he ngaahi fakatamaki fakaenatula EQCover 'a e Komisoni ki he Mofuike (Earthquake Commission).

Ko e Komisoni ki he Mofuike (EQC) kuo pau ke ne fakakakato 'a e Lao 'o e Komisoni ki he Mofuike 1993 (ko e Lao) pea mo hono ngaahi tu'utu'uni fekau'aki. 'E tu'u ma'u pe 'a e ngaahi me'á ni 'i he Laó 'o mā'olunga ange ia 'i he kakano 'o e tohi fakahinohino ko eni.

Ki ha toe fakamatala fakaikiiki fekau'aki mo e EQCover pea mo hano fakafehokotaki ki he Lao ki he Komisoni Mofuike 1993 'a'ahi ki he 'emau uepisaiti (eqc.govt.nz).



KO E HĀ 'A E EQCOVER?

'Oku 'oatu 'e he EQC 'a e malu'i ki he fakatamaki fakaenatula 'o kau ki ai 'a e ngaahi 'api nofo'anga mo e kelekele, pea 'oku ui ia ko e EQCover.

'Oku 'otometiki pē 'a ho'o ma'u 'e koe 'a e malu'i EQCover ki ho 'api nofo'anga mo ho kelekele kapau 'oku 'i ai ha'o tu'utu'uni malu'i mo ho'o kautaha malu'i fekau'aki mo ho 'api nofo'angá 'oku kau ai 'a e malu'i ki he velá (pea ko e tokolahi tahá 'oku kau ki ai).

Meí he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotongá 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

Ko e totongi fakata'u 'oku ke fai ki ho'o kautaha malu'i fakafo'ituitui 'oku totonu ke 'osi kau atu ai pe mo e totongi fakata'u ki he EQCover.

Ki he EQCover, 'e totongi atu 'e he EQC 'o a'u ki he lahi taha 'o e malu'i (vakai ki he "Ngata'anga 'o e Mahu'inga 'e Lava ke Malu'í" 'oku hā atu 'i lalo).

'O makatu'unga 'i he fiema'u 'a e Laó, 'oku faka'atā atu 'a e EQCover 'o a'u ki he mā'olunga taha 'oku lava 'i loto 'i he fakangatangata ki he maumau takitaha kuo fakatupu 'e ha fakatamaki fakaenatula, koloa pe ke 'i ai ha'o malu'i 'i ha kautaha malu'i tāutaha 'i he taimi na'e hoko ai.

Ki ha toe maumau 'oku lahi hake 'a hono fakamole 'i he ngata'anga 'oku ala totongi 'e he EQC, 'e ala malava ke toki totongi atu ia 'e ho'o kautaha malu'i fakafo'ituitui.

'Oku to'o 'a e totongi kamata 'o e malu'í (excess) 'i he taimi 'oku totongi atu ai 'a ho'o 'eke totongi huhu'i mo e EQC (vakai ki he kongá 'i lalo 'o e tohi ni 'oku felave'i mo e "Ngaahi totongi kamata 'o e malu'í" pe Excesses)

Ko e ngaahi fakatamaki fakaenatula oku kau ki he malu'i

'Oku malu'i 'e he EQCover 'a e ngaahi 'api nofo'anga, naunau 'api* mo e kelekele mei ha'anau mole pe maumau tupu mei ha mofuike, tafia 'a e kelekele, pā 'a ha mo'unga afi, mapuna ha vai mafana mei he kelekele pea mo ha sunami.


'Oku malu'i 'e he EQCover 'a e kelekele 'o ho 'api mei ha maumau tupu mei ha afā mo e tafea.

'Oku toe malu'i foki ia mei ha vela tupu mei ha taha o e ngaahi fakatamaki fakaenatula ko eni.

Kapau 'oku 'ikai maumau ho 'api nofo'anga hili ha taha 'o e ngaahi fakatamaki fakaenatula ko eni, ka 'oku mahino 'e hoko 'a e maumau koe'uhi ko e ngaahi fakatamaki fakaenatula ko eni, 'e ala kau mo eni 'i he malu'i 'a e EQCover.

*Meí he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotongá 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

KO E HĀ E ME'A 'OKU MALU'I'I HE EQCOVER?

A photograph of two men on a roof. The man on the left is wearing a blue bucket hat with 'BULLDOGS' written on it, a brown t-shirt, and dark jeans. He is petting a black dog. The man on the right is wearing a yellow safety vest over a checkered shirt and light-colored pants. He is pointing upwards with his right hand and holding a white sheet of paper in his left hand. The background shows a white building with windows and a wooden roof.

'OKU
NGĀUE'AKI 'E HE LAO
'A E LEA KO E "NOFO'ANGA
(DWELLING)" KE 'UHINGA KI HA
'API 'OKU KAKATO AI 'A E NGAHI
NAUNAU KI HE NOFO PEA
FAKA'AONGA'I, PE 'OKU LAVA KE
FAKA'AONGA'I PE 'OKU FAKATAUMU'A
KE FAKA'AONGA'I KO HA 'API
NOFO'ANGA PE KO E 'API
MĀLŌLŌ'ANGA. 'I HE TOHI
FAKAHINOHINO KO ENI TE MAU
FAKA'AONGA'I 'A E LEA "'API
(HOME)" KAE 'IKAI KO E
NOFO'ANGA.

'E ala malu'i 'e he EQCover 'a e ngaahi me'a ni, kae makatu'unga 'i hono fakakakato 'a e ngaahi fiema'u 'a e Lao.

NGAAHI FALE NOFO'ANGA

'Oku kau heni 'a:

- ho 'api nofo'anga pe ko ho 'api mālōlō'anga
- e 'api nofo'anga 'e taha pe lahi ange 'i he fale pē 'e taha (hange ko ha 'apaatimeni.)
- e ngaahi fale mavahevahe 'oku faka'aonga'i 'e he kau nofo 'i he 'api (hangē ko e ngaahi fale tauhi'anga koloa pe fale tau'anga me'alele)
- e ngaahi sēvesi 'oku 'a'au (hangē ko e paipa vai mo e uaea 'uhila) 'a ia 'oku ne tauhi ho 'api pea 'oku mita e 60 mei ho 'api.

NAUNAU 'API

Mei he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotongá 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

Kapau 'oku 'i ai ha ngaahi me'a kuo fakahā mahino mai 'e ho'o kautaha malu'i 'e 'ikai te nau malu'i, pea 'e 'ikai leva ke fakakau mo kinautolu 'i he malu'i ko ia 'a e EQCover.

KELEKELE

'Oku malu'i 'e he EQCover 'a e kelekele 'a ia 'oku tu'u ai ho fale pea:

- 'oku tu'u ai ho fale nofo'anga pe ko e ngaahi fakafale kehe (hange ko e fale tau'anga me'alele pe palepale)
- 'oku 'ikai toe mama'o 'aki 'a e mita 'e valu mei ho fale nofo'anga pe ngaahi fale kehe 'i ho 'api
- ko e konga pe 'oku pou pou atu ki he hala hū'anga ki ho 'api (hangē ko e halanga me'alele) 'o a'u ki he mita 'e 60 mei ho fale nofo'anga. 'Oku 'ikai kau hono malu'i 'a e ngaahi faliki hangē ko e sima pe valitā 'oku faka'aonga'i ki he halanga ki he 'api.

'Oku toe kau foki ki he malu'i kelekele 'a e EQCover 'a e:

- ngaahi hala fakakavakava mo e ngaahi fakamanava 'i he feitu'u 'oku hā atu 'i 'olunga
- ngaahi 'ā ta'ofi kelekele pea mo honau ngaahi nāunau pou pou 'a ia 'oku fiema'u ke malu'i 'aki 'a ho 'api, ngaahi fale kuo langa 'i he tafa'aki pe kelekele kuo malu'i (kau atu ai mo e hala hū'anga ki 'api).

**KO E HĀ E ME'A
'OKU 'IKAI
MALU'I'I HE
EQCOVER?**

'oku kau ki he ngaahi koloa 'oku 'ikai ke malu'i 'e he EQCover 'a e:

- 1 Koloa 'oku 'ikai hano sino hā mai (hange ko ha fakamatala 'oku tauhi 'i ha komipiuta)
- 2 Siueli, ngaahi maka mahu'inga, pa'anga, ngaahi tā valivali pe 'aati, ngaahi koloa malu'i, ngaahi me'a fakapepa pe sitapa*
- 3 Ngaahi me'alele, pe kongokonga pe nāunau 'o ha ngaahi me'alele
- 4 Ngaahi taulani, pe kongokonga 'o e taulani
- 5 Ngaahi vaka, pe kongokonga 'o ha vaka
- 6 Vakapuna pe ha me'a 'i loto pe 'i tu'a pe kaunga atu ki ha vakapuna
- 7 Ngaahi 'one
- 8 Vaovao, vaotā, 'ulu'akau lalahi, 'akau iiki pe musie
- 9 Ngoue kuo tō (kau ai 'a e 'akau fua mo e vaine) pe ngoue kai kuo ta'aki pe 'osi toli ka 'oku kei 'i he ngoue'anga
- 10 Monumanu, kau ai mo e monumanu ki he 'uhinga fakakomēsiale mo e monumanu tauhi
- 11 Ngaahi mala'e tenisi, 'i fale pe 'i tu'a, tatau ai pē pe 'oku fēfē 'a e founa 'oku faliki 'akí
- 12 Tau'anga vaka, ngaahi uafu pe toho'anga vaka
- 13 Ngaahi hala 'alu'anga me'alele, ngaahi hala pule'anga, ngaahi 'alu'anga me'alele ki he ngaahi 'api, pe ngaahi halanga tangata. Ka ko e ngaahi konga kekeleke 'i lalo he tefito'i hū'anga ki ho 'api (hangē ko ha 'alu'anga me'alele ki 'api) 'e malava ke kau 'i hono malu'i 'e he EQCover ki he kekeleke
- 14 Fa'ahinga failiki pe faliki kuo ngaohi
- 15 Ngaahi hala fakakavakava pe fakamanava 'oku ikai kau 'i hono malu'i 'e he EQCover ki he kekeleke**
- 16 Ngaahi holisi ta'ofi 'oku 'ikai kau 'i hono malu'i 'e he EQCover 'o e kekeleke**
- 17 Ngaahi tñaki'anga vai, ngaahi sima ta'ofi'anga vai, 'ā pe ngaahi pou**
- 18 Ngaahi tñaki'anga vai lalahi, vai kaukau'anga, topu kaukau'anga, kaukau'anga sipā, ngaahi tangikē vai angamaheni pe tangike vai kuo langa fakataua ki 'olunga**
- 19 Mole tupu mei ha kaiha'a pe pā'usi'i, pe ko e mole 'o e tupu 'a e koloa fakapisinisi, hili ha fakatamaki fakaenatula
- 20 Fakamole ki ha nofo fakataimi 'i ha feitu'u hili 'a e fakatamaki fakaenatulá
- 21 Ko ha ngaahi koloa 'i loto 'i ho falé* na'e taumu'a taha pē pe na'e ngāue lahi'aki ki ha 'uhinga fakapisinisi.

*Mei' he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uestia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotongá 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'i, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

**Ko e ngaahi me'a 'oku hā atu 'i he fika 15 ki he 18 'e ala malu'i ia 'i ha ngaahi keisi 'e ni'ihii (hangē kapau ko ha konga kinautolu 'o e falé 'a ia ko ho nofo'angá ia). Ko e ngaahi me'a 'oku hā atu 'i 'olunga 'oku lava ke kau 'i ho'o aleapau malu'i mo ho'o kautaha malu'i.

KOE HĀ 'A E LAHI 'O E MALU'I EQCOVER?



NGAAHI FALE NOFO'ANGA

'Oku malu'i 'e he EQC 'a ho fale nofo'anga ki he mahu'inga tatau mo hano toe fetongi 'o a'u ki he mahu'inga fakangatangata 'oku fakamatala'i atu 'i he konga hono hoko. 'E totongi 'e he EQC 'a hono fakalelei'i pe toe langa fo'ou ho fale nofo'angá ki he tu'unga tatau mo e taimi na'e langa fo'ou ai ho fale (fakalelei'i 'o fakatatau ki ha ngaahi fiema'u fakalao).

NAUNAU 'API

Mei he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotongá 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

Ngata 'i he 'aho ko iá, 'oku kei malu'i pē 'e he EQC 'a ho'o ngaahi nāunāu 'api 'i loto 'i ho fale nofo'angá ki he mahu'inga 'o hanau fakafetongi 'o a'u hake ki he fakangatangata 'oku fakamatala'i atu 'i he konga hono hokó. Neongo ení, kapau 'oku malu'i 'a e naunau 'o ho falé mei ha vela 'i ho'o kautaha malu'i fakafo'ituitui 'i ha totongi huhu'i 'oku si'i ange, pea 'e pehē ai pē foki mo e mahu'inga 'e malu'i ki ai 'e he EQC. Hangē ko eni, kapau 'oku malu'i 'a e koloa ho fale 'i ho'o kautaha malu'i 'i he 'uhinga ko e totongi huhu'i (indemnity), pea 'e toe pehē pē foki mo e EQCover.

KELEKELE

'E fika'i 'e he EQC 'a e totongi huhu'i ki ho kelekele 'o makatu'unga 'i he lahi 'o e fakamole ki hono fakalelei'i 'o e kelekele, ha hala fakakavakava, ngaahi fakamanava, mo e ngaahi holisi ta'ofi kelekele mo honau ngaahi nāunau 'a ia kuo maumau pe mole. 'I he ngaahi taimi 'e ni'ihí 'e makatu'unga 'a hono fika'i 'o e totongi huhu'i ki he kelekele 'i he holo ko ia ki lalo 'a e mahu'inga 'o e kelekele.

Ko e lahi hono mahu'inga 'e makatu'unga pe ia 'i he fakangatangata ki he kelekele 'a ia 'oku fakamatala'i atu 'i he kongá ka hoko.

NGATA'ANGA 'O E MAHU'INGA 'E LAVA KE MALU'I

Ngaahi fale nofo'anga

Mei he 'aho 1 Siulai 2019 te ke 'atā atu ki ha malu'i EQCover 'o a'u hake ki he \$150,000 (tānaki atu ki ai mo e GST) ki ha fale nofo'anga. 'E lau atu 'eni ki he kau mā'u malu'i 'i he 'aho 'oku totonu ke totongi 'i ai 'a 'enau totongi malu'i angamaheni lolotonga, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau te ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

'E totongi atu 'e he EQC 'o a'u ki ha fakangatangata 'e si'isi'i ange 'i he mahu'inga ko 'eni kapau 'oku fokotu'u 'i ho'o tu'utu'uni malu'i fakafo'ituitui:

- ha mahu'inga 'o ha pa'anga totongi huhu'i malu'i mei ha vela 'oku si'i hifo 'i he \$150,000 (tānaki atu ki ai mo e GST), pe
- ha mahu'inga pa'anga 'oku malu'i ki ai ho fale nofo'anga 'o fakatatau ki he Laó 'a ia 'oku si'i hifo 'i he \$150,000 (tānaki atu ki ai mo e GST).

'I he taimi na'e fakahū ai 'a ho'o malu'í pe fakafo'ou aí, pau pē na'a ke fakahā ki ho'o kautaha malu'í 'oku laka hake 'i he fale pē 'e tahá 'a e ngaahi fale 'i he fale nofo'anga ko iá. 'I he tu'unga ko iá, ko e fakangatangata 'e makatu'unga ia 'i he lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga (na'á ke fakahā ki ho'o kautaha malu'í) 'o liunga 'aki 'a e \$150,000 (tānaki atu ki ai mo e GST).

Naunau 'api

Mei he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau mā'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotonga 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'í, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

Ki he ngaahi 'api ko ia kuo te'eki ai fakafo'ou 'a 'enau malu'í, ko e totongi lahi taha 'e 'oatu 'e he EQC ki ha 'api taautaha ko e:

- \$20,000 (tānaki atu ki ai mo e GST) ki he 'eke totongi huhu'i 'e taha, pe
- Ko e mahu'inga 'oku hā 'i ho'o aleapau malu'i, kapau 'oku si'i hifo ia 'i he \$20,000 (tānaki atu ki ai mo e GST) ki he 'eke totongi huhu'i 'e taha.

Kelekele

Ko e lahi taha 'o e mahu'inga 'e totongi 'e he EQCover ki ho'o kelekele 'i he 'eke totongi 'e taha ko e mahu'inga fetongi 'o e hala fakakavakava, fakamanava mo e ngaahi holisi ta'ofi kuo malu'i ka kuo maumau, tānaki atu ki ai mo e mahu'inga si'isi'i taha 'o e:

- 'Ēlia 'o e kelekele kuo maumau, pe
- sikuea mita 'e 4,000 'o e kelekele 'i he feitu'u na'e maumau, pe
- Ko e lahi 'o e fale nofo'anga si'isi'i taha 'oku faka'atā 'i he feitu'u 'oku ke nofo ai.

NGAAHI TOTONGI KAMATA (EXCESSES)

Hangē ko e me'a 'oku hoko 'i he ngaahi aleapau malu'i taautaha, 'oku fiema'u ia ke ke kau atu ki hono totongi 'o e pa'anga ko ia 'e totongi atu 'e he EQC ki he 'eke totongi huhu'i. Ko e pa'anga te ke totongi ko 'eni 'oku ui ia ko e totongi kamata he 'oku to'o ia 'i he taimi 'oku totongi atu ai 'a ho'o totongi huhu'i. Ko e fakaikiiki 'o e founga 'oku fika'i ai 'a e totongi kamata 'oku 'oatu ia 'i lalo.

Ko e ngaahi konga kelekele 'oku 'i ai 'a e 'api pē 'e taha

	TOTONGI KAMATA (% 'O E MAHU'INGA 'OKU ALA TOTONGI)	TOTONGI KAMATA SI'ISI'I TAHA	TOTONGI KAMATA LAHI TAHA
'Api	1%	\$200	\$1,725
Kelekele	10%	\$500	\$5,000
Naunau 'api*	–	\$200	\$230**

Ko e ngaahi konga kelekele 'oku 'api 'e ua pe lahi ange

'E to'o 'e he EQC 'a e totongi kamata pēseti 'e 1, ki he ngaahi fale nofo'anga. Ko e totongi kamata si'isi'i taha ko e \$200 'o liunga 'aki 'a e lahi 'o e ngaahi fale 'oku tu'u 'i he 'api ('a ia kuo fakahā ki he kautaha malu'i taautaha).

Ki he kelekele, 'e to'o 'e he EQC 'a e pēseti 'e 10 ko e totongi kamata. Neongo eni, ko e totongi kamata si'isi'i taha ko e \$500 'o liunga 'aki 'a e lahi 'o e ngaahi fale 'oku 'i he 'api ('a ia kuo 'osi fakahā ki he kautaha malu'i taautaha) 'i he fale nofo'anga 'oku tu'u 'i he konga kelekele. Ko e totongi kamata lahi taha ko e \$5,000.

*Mei he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'i 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunāu 'i loto 'i ho falé 'o uesia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'i 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'i lolotonga 'i he 'aho ko iá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'i, pe kapau 'okú ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

** Ki he ngaahi 'eke 'oku 'ikai 'i ai ha fale nofo'anga, ko e totongi kamata lahi tahā ko e \$200.00.

Maumau ki ho 'api pea mo ho'o koloa fakafo'ituitui

'O fakataumu'a ki he totongi kamata, 'oku lau 'e he EQC 'a e maumau ki he fale mo e nāunau 'o e fale* ko e kongā 'o e 'eke totongi huhu'ī tatau pē ('a ia 'oku 'i loto 'i he fale tatau 'a e nāunau'ī pea tupu 'a e maumau'ī me'ī he fakatamaki fakaenatula tatau).

Ki he ngaahi 'eke totongi huhu'ī 'oku tākaki fakakātoa 'a e mahu'inga ki hono fakalelei'ī 'o e fale mo e ngaahi naunau 'o e fale ki he \$20,000 pe si'ī ange ki he 'eke ko iā, ko e totongi kamata' ko e \$200 ki he fo'ī 'eke totongi huhu'ī takitaha 'a ia na'e hoko ai ha maumau. Kapau ko e fakakātoa hono fakataha'ī 'oku laka hake he \$20,000 ki he 'eke totongi huhu'ī, ko e totongi kamata' leva 'e pēseti 'e 1 'o e mahu'ingā fakakātoa.

Ko e taimi 'e si'isi'ī ange ai 'a e pa'anga ke totongi huhu'ī atu 'i he totongi kamata'

Kapau 'e lava ho 'apī 'o fakalelei'ī pe fakafetongi 'i ha fakamole 'oku si'ī ange 'i he mahu'inga 'o e totongi kamata', pea 'e 'ikai totongi leva 'e he EQC ha me'a. Kuo pau ke ke totongi 'e koe 'a e fakamole ki hono fakalelei'ī pe fakafo'ou.

*Me'ī he 'aho 1 Siulai 2019, 'e 'ikai toe malu'ī 'e he EQC ia 'a e ngaahi nāunau 'i loto 'i ho falé 'o uestia ai 'i heni 'a e kau ma'u malu'ī 'oku tō 'a e 'aho totongi 'o 'enau malu'ī lolotonga 'i he 'aho ko iā, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'ī, pe kapau 'okū ke totongi ha'o malu'ī fo'ou.



FAKAHOKO 'O E 'EKE TOTONGI HUHU'I

Ka 'oku hoko ha maumau ki ho 'apí pe kelekelé tupu meí ha fakatamaki fakaenatula, 'oku 'ikai fiema'u ia ke fakahoko leva 'a ho'o 'eke totongi huhu'i ki he EQC 'i he vave taha. 'Oku tuku atu 'o a'u hake ki he ta'u 'e ua hili 'a e hoko 'a e fakatamaki fakaenatula 'a e vaha'a taimi ke ke fakahā atu ai ki he EQC 'a e maumau kuo hoko ki ho 'api. Kaekehe, 'oku mau tapou atu ki he kau 'eke huhu'í ke nau fakahū 'a 'enau 'eke huhu'í i loto 'i he māhina 'e tolu, 'i he taimi 'oku malava ai 'ení. Ko e lōloa 'o e taimi ke fakahū ai ha 'eke te ne uesia ai 'a e lava 'e he EQC 'o sivi'i fakalelei 'a e 'eke ko iá.

Ki ha toe me'a 'oku ke fie'ilo ki ai fekau'aki mo hono fakahoko 'o ha 'eke totongi huhu'i, vakai ki he 'Ko e tohi fakahinohino ki ho'o 'eke totongi huhu'i ki he EQC.' 'E lava ke ke ma'u atu 'a e tatau 'o e tohi ni mei he 'emau uepisaiti (eqc.govt.nz) pe telefoni ki he 0800 DAMAGE (0800 326 243) pea te mau 'oatu ha'o tatau.

KO HONO TOTONGI ATU 'O HA 'EKE TOTONGI HUHU'I EQC

Hili hono ma'u 'a ho'o 'eke totongi huhu'i, 'e fakafetu'utaki atu kia koe 'a e EQC ke talanoa fekau'aki mo hono sivi'i 'o e maumau.

'E lava pe ke mau kole ki ha taha 'o e kau ngāue fakamahu'inga 'api 'oku lesisita ke nau fakamahu'inga'i ha maumau kuo hoko ki ho 'api.

Kapau 'oku lahi 'aupito 'a e maumau pe 'oku tu'u he tu'unga fakatu'utāmaki ho 'api, 'e lava 'e he tokotaha faisivi 'o fokotu'utu'u ke 'omi ha lipooti faka'enisinia.

Te mau ala fokotu'utu'u foki mo hono vakai'i 'o e fakamole ki hono fakalelei'i 'a e maumau kuo hoko pe/mo hano fakafo'ou 'o ho 'api.

Ki ha toe me'a 'oku ke fie'ilo ki ai fekau'aki mo hono fakahoko 'o ha 'eke totongi huhu'i vakai ki he 'Ko e tohi fakahinohino ki ho'o 'eke totongi huhu'i ki he EQC.'

FAKANGATANGATA MO HONO KANISELI 'O HA MALU'I EQCOVER



'E LAVA 'E HE EQC 'O FAKANGATANGATA 'A E 'EKE TOTONGI HUHU'I EQCOVER

Kapau 'oku tu'u ho 'api 'i ha tu'unga fakatu'utāmaki, 'e lava 'e he EQC 'o fakangatangata 'a e lahi 'o e pa'anga totongi huhu'i EQCover mei ha'ane toe hiki hake.

'E lava foki 'e he EQC 'o fakangatangata 'a e EQCover 'o kapau na'e 'osi 'i ai ha 'eke totongi huhu'i ki ha holo 'a e kelekele (pe matangi kovi pe tāfea 'o maumau ai 'a e kelekele). 'E lava pē 'e he EQC 'o fokotu'u ha fakangatangata 'a e me'a 'oku nau totongi 'okapau te nau pehē 'e toe lahi 'a e maumau koe'uhi ko ho fo'ui (pe ko e fo'ui 'o e tokotaha na'e 'a'ana 'a e 'api kimu'a)

'I he ngaahi tu'unga pehē ní, 'e 'oatu leva 'e he EQC ha fakatokanga fekau'aki mo e fakangatangata ki he EQCover ki he tokotaha 'o'ona 'o e 'api. Ko e fakangatangata 'e toe fakatokanga'i atu foki ia 'i he Tohi Ma'u 'Api. 'E lava ke ke faitohi ki he EQC 'i ha taimi pe 'o kole pe 'e ala to'o 'a e fakangatangata.

'E LAVA 'E HE EQC 'O KANISELI HA EQCOVER

Kapau 'e 'oatu kakato 'e he EQC ha totongi huhu'i, te ne lava 'o kaniseli 'a e malu'i EQCover 'o e 'api ko iá 'o kapau 'oku 'ikai ke fakalelei'i pe fakafo'ou. 'I he tu'unga ko 'eni, 'e 'oatu leva 'e he EQC 'a e fakatokanga ki he tokotaha 'oku 'o'ona 'a e 'api. Ko e ngaahi kaniseli pehē ní 'e toe hā atu foki ia 'i he Tohi Fakamo'oni Ma'u 'Apí.

Kapau kuo kaniseli 'a ho'o EQCover, te ke ala tohi ki he EQC 'o kole ke toe kamata 'a hono malu'i 'a ho 'api hili 'a hono fakalelei'i pe fakafo'ou.

KO HO'O KAUTAHA MALU'I FAKAETAUTAHA

Ma'u atu 'o ha fakalahi ki he malu'i

Fetu'utaki ki ho'o kautaha malu'i fakaetautaha 'o talanoa fekau'aki mo hano fakalahi 'o e malu'i 'o tånaki atu ki he lahitaha kuo fakangatangata atu 'e he EQC.

'Oku totonu ke ke fakahā ki ho'o kautaha malu'i, 'o kapau 'oku ke fiema'u:

- ke malu'i ha fale 'oku 'i ai ha 'api nofo'anga 'e ua pe lahi ange
- ha EQCover ki ho 'apí 'oku si'i hifo 'i he \$100,000 (tånaki atu ki ai 'a e GST)*
- ke fokotu'utu'u ha malu'i makehe 'i he funga 'o e EQCover.

*Mei he 'aho 1 Siulai 2019 te ke 'atā atu ki ha malu'i EQCover 'o a'u hake ki he \$150,000 (tånaki atu ki ai mo e GST) ki ha fale nofo'anga. 'E lau atu 'eni ki he kau ma'u malu'i 'i he 'aho 'oku totonu ke totongi ai 'a 'enau totongi malu'i angamaheni lolotongá, 'a ia ko e 'aho angamaheni pē 'eni ki hono fakafo'ou fakata'u 'o e malu'i, pe kapau te ke totongi ha'o malu'i fo'ou.

KO E ME'A 'E FAKA'AONGA'I KI AI 'A E FAKAMATALA TE MAU TĀNAKI

'Oku tānaki 'e he EQC 'a e fakamatala 'o fakataumu'a ki hono tokanga'i 'o e Lao EQC (EQC Act), fakahoko hono ngaahi fatongiá pea mo mateuteu ki ha ngaahi fakatamaki fakaenatula, tali mo e fakaakeake meí ha fakatamaki.

'I he malumalu 'o e Lao EQC, 'oku ma'u 'e he EQC 'a e mafai ke ne vahevahe atu ki he kakai 'o e fonuá ha fakamatala felāve'i mo ha 'api, 'o kau ki ai ha ngaahi kautaha malu'i fakatāutaha, ngaahi va'a ngāue 'a e pule'angá 'o hangē ko e ngaahi kōsilió pe ko ha ngaahi kupu kehe ange.

'Oku kau ki heni 'a e fakamatala fekau'aki mo e:

- maumau na'e fakatupu 'e ha fakatamaki fakaenatula ki ha 'api pea mo ha ngaahi 'eke na'e fakahoko 'i he malumalu 'o e EQC 'i ha'á ne felāve'i mo ha 'api
- fakamole kuo 'osi fakapaasi ki hano fetongi pe fakalelei'i 'o ha 'api kuo maumau, ngaahi founa ki hono fakalelei'i 'o e 'api ko iá pea mo e lahi 'o e ngaahi pa'anga na'e totongi atú.

'E ala fakahā atu foki 'e he EQC ha fakamatala 'i ha tali ki ha ngaahi me'a 'e ala matu'utāmaki ai 'a e kakai 'o e fonuá pe ko e malu mo hao fakafo'ituituí.

'Oku malu'i 'a e ngaahi fakamatala fakafo'ituituí 'e he ngaahi kupu 'oku fokotu'u atu 'i he Lao ki he Tauhi Malu 'o e Fakamatalá 1993 (Privacy Act 1993).

A photograph showing two men in a kitchen. The man in the foreground is seen from the back, wearing a bright yellow high-visibility vest with the words "EARTHQUAKE COMMISSION" printed in black capital letters. He is wearing a blue and white checkered shirt. The man in the background is wearing a blue bucket hat and a brown t-shirt, and is smiling. The kitchen features a brick wall, a stainless steel range hood, and white cabinets with glass doors. The scene is brightly lit, suggesting an indoor setting with natural light.

EARTHQUAKE
COMMISSION

KI HA TOE FAKAMATALA LAHI ANGE

- 'A'ahi ki he www.eqc.govt.nz
- Telefoni ki he 0800 DAMAGE (0800 326 243)
Faitohi ki he EQC, PO Box 311,
Wellington 6140

Kapau 'oku 'ikai ko ho'o lea 'uluaki 'a e Lea Faka-Pilitāniá, te ke ala fetu'utaki mai 'o kole ha tokotaha fakatonulea, ta'etotongi, 'aki 'a ha'o telefoni ki he EQC 'i he fika 0800 DAMAGE (0800 326 243).